

ผลของการใช้สื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์ ต่อความรู้และความเข้าใจโรคเบาหวาน ของบุคลากรในสถานศึกษา

Effect of using LINE Applications Health Media to Diabetic knowledge and understanding of Schools' staff

สุจิตราภรณ์ ทับครอง*

Sujitraporn2001@yahoo.com

เพ็ญรุ่ง นวลดเจม*

นิตยา วิโรจนะ*

พاجนา ดวงจันทร์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้และไม่ได้ใช้สื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์ต่อระดับความรู้และความเข้าใจเรื่องโรคเบาหวานของบุคลากรในสถานศึกษา เขตพื้นที่บริการสาธารณสุข 47 คลองขวาง กรุงเทพมหานคร โดยคัดเลือกสถานศึกษา ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย(Simple Random Sampling) และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเทียบจำนวนด้วยตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน อธิรุณิ เอกากุล, 2552) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน จากนั้นแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม (ไม่ได้ใช้สื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์) จำนวน 30 คน และกลุ่มทดลอง (ใช้สื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์) จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยเริ่มใช้สื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์เผยแพร่ความรู้ให้กลุ่มทดลอง วันละ 3 ครั้ง เป็นเวลา 7 วันหลังจาก นั้นให้ทั้ง 2 กลุ่มทำแบบสอบถามความรู้และความเข้าใจในโรคเบาหวาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบคัดกรองผู้มีความเสี่ยงโรคเบาหวานของ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) 2) สื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์ “Take DM Off & Line @” 3) แบบสอบถามความรู้เรื่องโรคเบาหวาน 4) แบบสอบถามความเข้าใจเรื่องโรคเบาหวาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ Independent t-test

*อาจารย์คณพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเข้าใจด้านโอกาสเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนของโรคในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่พบความแตกต่างความรู้เรื่องโรคและความเข้าใจด้านความรุนแรงโรคต่อการดูแลตนเองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าสื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์ซึ่งเป็นสติ๊กเกอร์ไลน์รูปการ์ตูนมีข้อความที่เป็นประโยชน์สั้น ๆ เข้าใจง่ายร่วมกับการส่งข้อความที่เป็นความรู้ที่ใช้ในงานวิจัยนี้ สามารถทำให้ผู้ใช้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนโรคเบาหวานมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ดูแลตนเองได้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนั้นนวัตกรรมสื่อสุขภาพ “Take DM Off & Line @” นี้ สามารถนำไปพัฒนาให้เป็นสื่อผสมที่มีเสียงและเคลื่อนไหวได้เพื่อให้ครอบคลุมผู้มีความเสี่ยงเรื่องโรคเบาหวานในกลุ่มวัยอื่น ๆ

คำสำคัญ: โรคเบาหวาน ความรู้ โรงเรียน ไลน์แอปพลิเคชัน

Abstract

This research is a quasi-experimental research aimed at comparing the effects of using and not using LINE Applications Health Media on knowledge and understanding in Diabetes Mellitus among school staff, 47 Klong Kwang Health Service Area, Bangkok. Sampling frame were simple random and purposive sampling. The sample size was calculated based on Krejcie & Morgan (1970) table. Participants were divided into two groups; a control group and an experimental group, 30 in each group. The experimental group received sticker LINE “Take DM Off & Line @” sent by the researchers, assignment 3 times a day for 7 days. Afterwards, both groups filled out a questionnaire on knowledge and understanding of Diabetes Mellitus (DM). Research instruments including 1) The NHO Diabetes Mellitus Risk Screening Form 2) LINE Applications Health Media “Take DM Off” 3) Knowledge about Diabetes Mellitus Diabetes Questionnaire 4) Diabetes Mellitus understanding questionnaire. Analysis describe mean (\bar{x}) and standard deviation (SD) and comparing an average mean between groups by independent t-test.

The research found a significant of mean score of understanding risk of DM complications in the experimental group was higher than the control group ($p < .05$). The knowledge and understanding of DM severity on self-care were not significantly when compared between groups. The LINE Applications Health Media, which comprises some cartoon images and short sentence related DM. However, a beneficial to the users is more understanding in risk of diabetes complication which can be apply for taking care of

themselves in their daily life. In addition, the health media innovative of “Take DM Off” can be developed into a mixed media of sound and motion for extended to other population as well.

Keywords: Diabetic, Knowledge, School, LINE Applications

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

จากรายงานสถิติสาธารณสุข พ.ศ. 2550 – 2556 พบว่า แนวโน้มกลุ่มเสี่ยงที่จะเป็นโรคเบาหวาน และผู้ป่วยที่เป็นโรคเบาหวานมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในประเทศไทย สาเหตุการเกิดโรคเบาหวาน ได้แก่ ปัจจัยทางพันธุกรรม ด้านพฤติกรรมการรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย และอีกปัจจัยคือพฤติกรรมสุขภาพ เป็นปัจจัยสำคัญที่บุคคลสามารถปฏิบัติเพื่อป้องกัน โรคเบาหวานหรือภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวาน หากมีพฤติกรรมที่ชอบบริโภคอาหารสหหวาน มัน เค็ม และขาดการออกกำลังกาย หรือมีกิจกรรมเคลื่อนไหว ร่างกายน้อยอาจทำให้เกิดภาวะอ้วน ส่งผลให้ร่างกายดื้อต่ออินซูลินทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดสูงขึ้น (Jocelyne G. Karam & Samy I. McFarlane, 2017) นอกจากนี้ในรายงานดังกล่าวยังพบว่า ในปี พ.ศ. 2557 ผู้ป่วยโรคเบาหวานในประเทศไทย มีจำนวนมากถึง 670,664 คน และมีผู้ป่วยเบาหวานเสียชีวิต จำนวน 1,619 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 ผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นเบาหวานและยังไม่ได้รับการประเมินความเสี่ยง จะสูญเสียโอกาสในการทราบว่า ตนเองมีความเสี่ยงต่อการป่วยเป็นเบาหวานไม่เกิดการตระหนักรู้และไม่ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสุขภาพให้ถูกต้อง (มงคล การุณยามพรรณ, สุดารัตน์ สุวารีและนันทนาน น้ำฝน, 2556) และ การเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยโรคเบาหวานนี้มีผลกระทบต่อการเกิดโรคเรื้อรังอื่นๆ ที่เป็นภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวาน เช่น เส้นเลือดหัวใจและเส้นเลือดในสมอง

ตีบ ไตวาย ตาบอด แพลงที่เท้า เป็นต้น จึงนับได้ว่า โรคเบาหวานเป็นปัญหาทางสุขภาพที่รุนแรงมากขึ้น สำหรับคนไทย ในขณะเดียวกันองค์กรอนามัยโลกก็ได้มีการกำหนดเป้าหมายในการป้องกันและควบคุม โรคเบาหวานในประชากรที่มีอายุระหว่าง 30 – 70 ปี ให้มีอัตราการเกิดโรคน้อยลง โดยการรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานทางสื่อสูงแบบต่าง ๆ เช่น โพสต์อร์ แผ่นพับ และโฆษณา เป็นต้น นอกจากนั้น เพชรรัตน์ เกิดตอนแฟก และสุพรรณี ราชกุล (2555) ศึกษาพบว่า ครูอนามัยโรงเรียนต้องการให้บุคลากร ด้านสุขภาพสนับสนุนการฝึกอบรมการให้บริการ อนามัยโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือต้องการให้บุคลากรสุขภาพเข้ามาให้บริการอย่างสม่ำเสมอใน โรงเรียน และลำดับที่ 3 คือ ให้การสนับสนุนสื่อด้าน สุขภาพที่เหมาะสม ซึ่งปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าของ เทคโนโลยีและการสื่อสารมีอิทธิพลต่อสภาพสังคม และบริบทแวดล้อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาก ขณะเดียวกันนั้นวัฒนธรรมทางสายตา (Visual Culture) ก็ได้เข้ามายield เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การรับรู้ภาพ (Image) รอบตัว ผ่านระบบสัญลักษณ์ที่ต้องใช้ประสบการณ์ในการ ตีความและให้ความหมายนั้นจึงมีความสำคัญที่จะช่วย ผลักดันทิศทางของสังคมที่ต้องการจะสื่อสารให้ชัดเจน มากขึ้น โซเชียlnet เวิร์ค (Social network) เป็น ระบบการสื่อสารหนึ่งที่ปัจจุบันมีการกระจายตัวสูง สามารถเข้าถึงและสื่อสารกับผู้ใช้งานได้อย่างรวดเร็ว มีอิทธิพลต่อการรับรู้ การจดจำ ความคิด และ

พฤติกรรมของผู้ใช้สื่ออย่างมาก โดย ณัฐนันท์ ศิริเจริญ (2558) ศึกษากรณีการใช้สื่อใหม่ผ่านโซเชียลมีเดีย ในโทรศัพท์มือถือเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุกับสมาชิกในครอบครัว ณ ประเทศไทยวิชีแลนด์ ได้กล่าวว่าในช่วงเวลาของความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วในสังคมโลกยุคหลอมรวมเทคโนโลยี ทำให้เทคโนโลยีสื่อใหม่ได้เข้ามายึด主导 ในชีวิตประจำวันของมนุษย์เรามากขึ้นโดยเฉพาะการใช้สื่อใหม่เพื่อการพูดคุยสื่อสารที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายออนไลน์ ผ่านโซเชียลมีเดียในโทรศัพท์มือถือ ซึ่งมีโปรแกรมประยุกต์ต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ การใช้เฟซบุ๊ก สไกป์ โปรแกรมไลน์ และอีเมล เป็นต้น Demircelik, et al., (2016) ได้ทำการศึกษาพบว่า การใช้สื่อผสมให้ความรู้ทางการพยาบาลสามารถลดความวิตกกังวลและลดภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยโรคหัวใจ และหลอดเลือดได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Huang, Hung, Yu, Berry, Shin & Hsu (2017) ที่ได้ทำการศึกษาพบว่า การใช้โปรแกรมการให้ความรู้เรื่องโรคเบ้าหวานแบบมัลติมีเดียสามารถเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเบ้าหวาน การฉีดอินซูลิน หักษะในการฉีดอินซูลิน ความสามารถในการฉีดอินซูลินและความพึงพอใจในการให้ความรู้ด้านสุขภาพให้กับผู้ป่วยได้ ดังนั้น บุคลากรทางการแพทย์ควรพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยด้วยการให้ความรู้ด้านสุขภาพแบบมัลติมีเดีย

จากปัญหากลุ่มเสียงโรคเบ้าหวานที่เพิ่มขึ้น และการเปลี่ยนแปลงการใช้สื่อในการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงพัฒนาสื่อสุขภาพบนแอปพลิเคชันไลน์เป็นวัตกรรมสติกเกอร์ไลน์ “Take DM Off”

ซึ่งประกอบด้วยรูปการ์ตูนและข้อความ ความรู้เรื่องโรคเบ้าหวาน เพื่อนำมาทดลองใช้กับผู้มีความเสี่ยงโรคเบ้าหวานซึ่งเป็นบุคลากรในสถานศึกษา ต่อความรู้และความเข้าใจโรคเบ้าหวาน ในเขตพื้นที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 47 คลองขวาง กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้และไม่ได้ใช้สื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์ต่อระดับความรู้และความเข้าใจเรื่องโรคเบ้าหวานของบุคลากรในสถานศึกษา เขตพื้นที่บริการสาธารณสุข 47 คลองขวาง กรุงเทพมหานคร

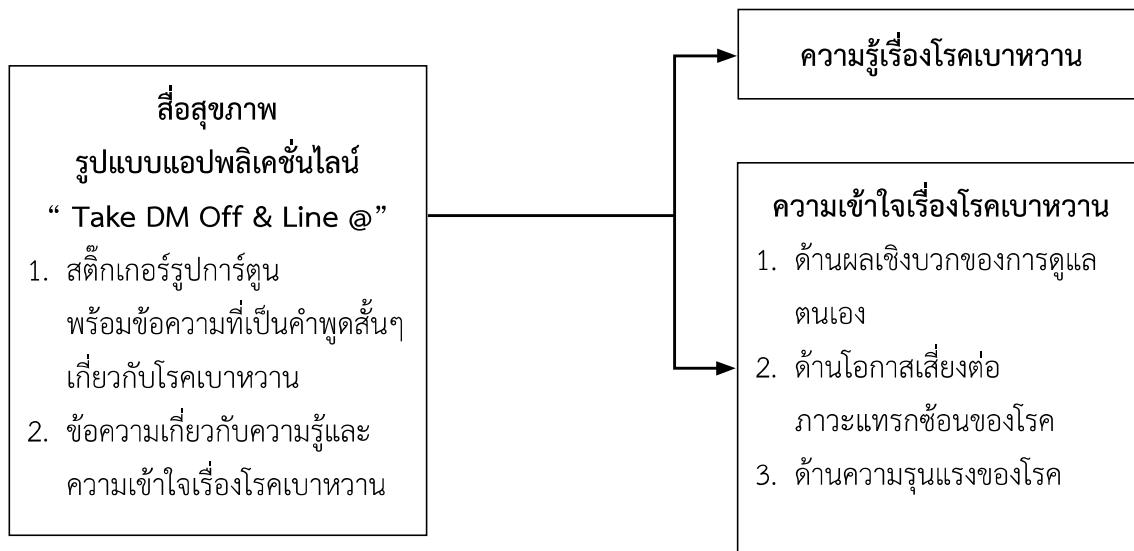
สมมติฐานของการวิจัย

บุคลากรในสถานศึกษา เขตพื้นที่บริการสาธารณสุข 47 คลองขวาง ผู้ที่ได้รับสื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์ มีความรู้และความเข้าใจในโรคเบ้าหวานมากกว่าบุคลากรผู้ที่ไม่ได้รับสื่อสุขภาพรูปแบบ แอปพลิเคชันไลน์

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้วัตกรรมสื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์ ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้และไม่ได้ใช้สื่อสุขภาพรูปแบบ แอปพลิเคชันไลน์ต่อระดับความรู้และความเข้าใจเรื่องโรคเบ้าหวานของบุคลากรในสถานศึกษา เขตพื้นที่บริการสาธารณสุข 47 คลองขวาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ บุคลากรในสถานศึกษา เขตพื้นที่ศูนย์สาธารณสุข 47 คลองขวาง จำนวน 5 โรงเรียนที่ยินดีเข้าร่วมการศึกษา จากจำนวนทั้งหมด 13 โรงเรียน ได้แก่ 1. โรงเรียนจันทร์ประดิษฐาราม 2. โรงเรียนวัดโตนด 3. โรงเรียนสุธรรมศึกษา 4. โรงเรียนพดุงกิจวิทยา และ 5. โรงเรียนวัดวิจิตรการนิมิต มีจำนวนประชากร 184 คน

กลุ่มตัวอย่าง

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) คือผู้มีความเสี่ยงโรคเบาหวาน ด้วยแบบคัดกรองผู้มีความเสี่ยงโรคเบาหวานของ สปสช. และยินดีให้ความร่วมมือเข้าร่วมในการวิจัย

ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 75 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยวิธีเปิดตารางสำเร็จรูปของ เครชี่และมอร์แกน (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มควบคุม (ไม่ได้ใช้สื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์) จำนวน 30 คน และกลุ่มทดลอง (ใช้สื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์) จำนวน 30 คน กลุ่มตัวอย่างแสดงเจตนา�ินดีเข้าร่วมการศึกษาในหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย ครบถ้วนก่อนเริ่มการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบคัดกรองผู้มีความเสี่ยงโรคเบาหวานของ สปสช.
- สื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์ "Take DM Off & Line @"
- แบบสอบถามความรู้เรื่องโรคเบาหวาน
- แบบสอบถามความเข้าใจเรื่องโรคเบาหวาน เครื่องมือ ชุดที่ 4 และ 5 ตรวจสอบความตรงของข้อมูลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านและทดสอบค่าความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์ cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ส่งหนังสือชี้แจงและขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ข้อมูลการทำวิจัยและตอบข้อสงสัย หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างลงนามแสดงเจตนาโดยไม่มีการบังคับ

3. แบ่งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองโดยการสุ่ม

4. กลุ่มทดลองจะได้รับสื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันฝ่านไลน์แอปพลิเคชัน ผู้วิจัยส่งสติ๊กเกอร์ไลน์ให้กลุ่มทดลอง วันละ 3 ครั้ง ต่อเนื่องกันเป็นเวลา 7 วัน เพื่อให้สอดคล้องกับมื้ออาหาร และกิจกรรมประจำวัน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับสื่อสุขภาพจากผู้วิจัย

5. เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้ทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบสอบถามความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเบาหวานชุดที่ 4 และ 5

ภาพที่ 2 สื่อสุขภาพรูปแบบแอปพลิเคชันไลน์ “Take DM Off”

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ Independent t-test

ผลการวิจัย

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 78.33 และเพศชายร้อยละ 21.67 ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ อายุ 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ

38.33 รองลงมาได้แก่ ช่วงอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.33 ช่วงอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 และช่วงอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.83 นอกจากนั้นยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.67 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 36.67 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 6.67

ส่วนการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้และความเข้าใจในโรคเบาหวานของทั้ง 2 กลุ่มนี้ พบข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความรู้เรื่องโรคเบาหวานระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D	t	p-value
ความรู้เรื่องโรคเรืองเบาหวาน					
กลุ่มควบคุม	30	17.41	0.36	0.36	0.37
กลุ่มทดลอง	30	26.64	0.17		

* $p < .05$

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความเข้าใจเรื่องโรคเบาหวานระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D	t	p-value
ด้านโอกาสเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อน					
กลุ่มควบคุม	30	3.33	1.10	0.34	0.00*
กลุ่มทดลอง	30	3.97	2.67		
ด้านความรุนแรงของโรค					
กลุ่มควบคุม	30	4.21	0.78	0.36	0.42
กลุ่มทดลอง	30	3.06	3.87		
ด้านผลเชิงบวกของการดูแลตนเอง					
กลุ่มควบคุม	30	4.27	2.35	0.25	0.50
กลุ่มทดลอง	30	4.31	3.41		

* $p < .05$

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยของระดับความรู้เรื่องโรคเบาหวานระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่พบความแตกต่าง

2. ค่าเฉลี่ยของระดับความเข้าใจด้านโอกาสเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวานในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ค่าเฉลี่ยของระดับความเข้าใจด้านความรุนแรงของโรคเบาหวานระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่พบความแตกต่างกัน

4. ค่าเฉลี่ยของระดับความเข้าใจด้านผลเชิงบวกของการดูแลตนเองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่พบความแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ารูปแบบแอปพลิเคชันไลน์ช่วยส่งเสริมความเข้าใจภาวะแทรกซ้อนโรคเบาหวานในผู้มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน เนื่องจากสติกเกอร์ที่ใช้ในแอปพลิเคชันนอกจากเป็นรูปการ์ตูนพยาบาลที่เป็นสัญลักษณ์แล้วยังมีข้อความที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจ โดยผู้ได้รับสติกเกอร์ไม่จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ในการตีความและให้ความหมายมาก จึงเป็นการสื่อสารที่ตรงวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับธันยพร ธนาธุณ (2556) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการออกแบบสื่อผสม เพื่อการเรียนรู้โรคเบาหวานในผู้ป่วยรายพบว่า สื่อเพื่อการเรียนรู้สำหรับผู้ป่วยเบาหวานที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้ป่วยได้เรียนรู้วิธีรับมือกับโรคเบาหวานด้วยตัวเอง โดยสื่อที่ใช้กับผู้ป่วยควรมีขนาดใหญ่เพื่อให้เห็นภาพและตัวอักษร ชัดเจน อ่านง่าย มีภาพประกอบ มีกิจกรรมประกอบทักษะการเรียนรู้กระตุนให้เกิดแรง

จูงใจ และผลของการใช้สื่อมีค่าของความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนรู้อยู่ในระดับที่ดี

สำหรับผลการวิจัยที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานบางเรื่องคือผลของสติกเกอร์ไลน์ต่อความรู้ความเข้าใจด้านความรุนแรงและด้านผลเชิงบวกของการดูแลตนเอง ชัชรินทร์ ภูมaje และรุ่งนภา จันทร (2558) ได้กล่าวว่าผู้ป่วยเบาหวานที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการดูแลตนเองแตกต่างกัน จึงอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาอยู่ในระดับเดียว กันคือระดับปริญญาตรี ดังนั้นพฤติกรรมการดูแลตนเอง จึงอาจไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน สอดคล้องกับปรียาภรณ์ พรรรณโรจน์, วิรพล ภิมายล์และ ปวิตร พูลบุตร (2555) ที่ได้ทำการ ศึกษาเรื่องการพัฒนาและการประเมินสื่อการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาเภสัชวิทยาในบทเรียนเรื่องยาธุกษาโรคเบาหวานพบว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนระหว่างกลุ่มที่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับกลุ่มที่ใช้เอกสารประกอบการสอนพบว่ามีคะแนนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มระยะเวลาการทดลองเพื่อให้ผู้ใช้สติกเกอร์เพิ่มประสิทธิภาพของการใช้สื่อสุขภาพแอปพลิเคชันไลน์ และควรมีการเพิ่มตัวแปรที่มีผลลัพธ์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่างนอกจากหน้างานวิจัยนี้

2. ควรพัฒนาวัตกรรมสื่อสุขภาพ “Take DM Off” นี้ โดยเพิ่มสื่อผสมที่มีเสียง และเคลื่อนไหวได้ และขยายความครอบคลุมนำไปใช้กับประชาชนกลุ่มอื่น ๆ ที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน เพื่อส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้ที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถดูแลตนเองและแนะนำผู้อื่นได้

เอกสารอ้างอิง

- ชัชรินทร์ ภูมิภาค และรุ่งนภา จันทร. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเตราหะหัก จังหวัดปัตตานี. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 2 (2), 96.
- ณัฐนันท์ ศิริเจริญ. (2558). กรณีศึกษาการใช้สื่อใหม่ฐานโซเชียลมีเดียในโทรศัพท์มือถือเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ กับสมาชิกในครอบครัว ณ ประเทศไทย นิวไฮแลนด์. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 8(3), 96-117
- ธีรรุณ เอกกุล. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 6, ฉบับพิมพ์ซ้ำ). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธันยพร ธนารุณ. (2556). การออกแบบสื่อผสมเพื่อการเรียนรู้โรคเบาหวานในผู้ป่วยวัยชรา. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 6(5), 1-15
- ปริยาภรณ์ พรรณโภจน์, วิรพล ภิมาลย์ และปวิตร พูลบุตร. (2555). การพัฒนาและการประเมินสื่อการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาเภสัชวิทยาในบทเรียนเรื่องยาரักษาโรคเบาหวาน. วารสารเภสัชอีสาน, 9 (1), 23

- เพชรรัตน์ เกิดดอนແแกก และสุพรรณี ธรรมกุล. (2555). สถานการณ์ครูอนามัยในประเทศไทย. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 21 (3), 499.
- มงคล การุณยานพรรณ, สุดารัตน์ สุวารี และนันทนา น้ำฝน. (2556). บทความวิชาการประเมินความเสี่ยงช่วยเลี้ยงเบาหวานประเภทที่ 2: บทบาทอิสระของพยาบาล. วารสารพยาบาลสังชลานครินทร์, 33(2), 55-66
- Demircelik, M. B., Cakmak, M., Nazli, Y., Şentepe, E., Yigit, D., Keklik, M., ... & Eryonucu, B. (2016). Effects of multimedia nursing education on disease-related depression and anxiety in patients staying in a coronary intensive care unit. *Applied Nursing Research*, 29, 5-8.
- Huang, M. C., Hung, C. H., Yu, C. Y., Berry, D. C., Shin, S. J., Hsu, Y. Y. (2017) The effectiveness of multimedia education for patients with type 2 diabetes mellitus. *Leading Global Nursing Research*, 73(4), 943-954
- Jocelyne G. Karam & Samy I. McFarlane. (2017). Prevention of Type 2 Diabetes: Evidence and Strategies Journal of Clinical Outcomes Management. *Journal of Clinical Outcomes Management*, 24(4), 158-169